UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Україну!

VOL. XCVIII. No. 71. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 17, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го КВІТНЯ 1991 Ч. 71. РІК XCVIII.

Створено Комітет для відзначення ювілею М. Грушевського

Кент, Огайо (УІТ). — У січні 1991 року Українське Історичне Товариство проголосило Міжнародний Ювілейний Рік Михайла Грушевського у зв'язку із відзначенням 125-ліття з дня його народження. Починаючи від 1960-их років, УІТ поставило тверді основи під розвиток грушевськознавства, як одної із важливих науково-дослідних ділянок українознавства, як також започаткувало серійне видання „Грушевськіяна".

У зв'язку із ювілейним роком М. Грушевського, найвидатнішого українського історика і першого президента Української Народної Республіки, зорганізовано при УІТ у співпраці з Науковою Радою СКВУ спеціяльний комітет, який складається з видатних організаторів наукового життя і науковців, що проживають в різних країнах. В склад Комітету входять (за поазбучним порядком із зазначенням афіліяції або теперішньої позиції в наукових установах): проф. Олександер Баран (президент УВАН в Канаді), проф. Михайло Борецький (президент УВАН в ЗСА), проф. Тарас Гунчак, проф. Аркадій Жуковський (голова НТШ в Европі), проф. Олександер Оглоблин (почесний президент УВАН, УІТ і почесний член НТШ), проф. Василь Омельченко (голова Наукової Ради СКВУ), проф. Наталія Пазуняк (дійсний член НТШ, УВАН), проф. Френк Сисин (діючий голова Канадського Інституту Українських Студій), д-р Богдан Стебельський (голова НТШ в Канаді), проф. Орест Субтельний (дійсний член НТШ, УВАН, УІТ), проф. Іван Фізер (голова Американської асоціяції україністів), проф. Богдан Цюцюра (ректор УВУ), проф. Юрій Шевельов (почесний президент УВАН у ЗСА), голова Наукової програми українських студій, Іллинойський університет), проф. Дмитро Штогрин, проф. Михайло Пап (голова Асоціяції Українських Університетських Професорів), проф. Любомир Винар (голова УІТ і координатор діяльности комітету для відзначення ювілею М. Грушевського).

Комітет діє при Президії УІТ, як дорадчий орган у справах організації наукових конференцій, спеціяльних видань і інших питань, пов'язаних із розбудовою грушевськознавства в Україні і діяспорі. Треба зазначити, що УІТ співпрцює з НТШ у Львові в справі організації міжнародної конференції, присвяченої М. Грушевському, а також з Археографічною Комісією Української Академії Наук в Києві.

У ювілейному році Грушевського заплянowано відбути наукові конференції в Америці, Канаді, Европі, а також розглядаються можливості відбуття конференції в Польщі й Чехо-Словаччині. Також заплянowано монографічні і джерельні видання, присвячені діяльності і творчості М. Грушевського.

Станиця в Лос Анджелесі святкує 25-ліття

Лос Анджелес, Каліф. — Пластова станиця в Лос Анджелес подає до відома, що в суботу, 27-го квітня, відбудеться ювілейний бенкет і баль з нагоди 25-ліття станиці. Ця імпреза, яку організує гурток Пластприяту, відбудеться в клюбі „Tre Castaway", 1250 Harvard Rd., Burbank, тел.: (818) 848-6691. В програмі: 6-та год. — коктейл, 7-ма — бенкет, 9-та — баль. В програмі заплянowано показ прозірок та відео з життя станиці та слово голови Крайової Пластової Старшини, пл. сен. Ольги Кузьмович. До танців гратиме оркестра Богдан. Вступ 45 дол. від особи, 35 дол. для шкільної молоді й студентів. Стрій „semi-formal". Зголошення приймають Зенон Захаріясевич (213) 325-8684, Оля Самокіш (818) 769-9902 та Ісся Гриненко (714) 832-4298.

В неділю, 28-го квітня пластуни візьмуть зорганізовано участь у відзначенні 5-ої річниці Чорнобильської трагедії і в апелі Пластової Станиці.

Р. ЛУБКІВСЬКИЙ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — Відділ Приятелів Руху Північного Ню Джерзі запрошує на зустріч з Романом Лубківським, народним депутатом УССР, членом Комісії закордонних справ при Верховній Раді України, який виголосить доповідь на тему: „Суверенність України сьогодні". Зустріч відбудеться в залі церкви св. Івана Хрестителя в п'ятницю, 19-го квітня, о год. 7-ій вечора.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ВЕЛИКИХ ЖЕРТВ КАТАСТРОФИ В ЧОРНОБИЛІ

Лондон. — Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що совєтський вчений Володимир Чернюсенко, який був тісно пов'язаний з чорнобильськими атомовими реакторами і сам особисто знаходився в засягу вибуху на четвертому нуклеарному реакторі в дні 26-го квітня 1986 року і після вибуху у так званій „чорнобильській зоні" небезпеки, признався, що у висліді катастрофи і відчищення зони від радіяційного атомового забруднення загинуло приблизно 10,000 осіб.

Як відомо совєтські державні чинники спершу після вибуху і аж донедавна твердили, що загинуло тільки тридцять кілька осіб, а кілька сотень захворіли у висліді радіяції. Більш того, Москва і її київські наставники намагалися навіть спростувати повідомлення західньої преси, в тому числі „Свободи", яка, на підставі різних інформацій подавала менш більш правдиві числа жертв в людях, зараз таки після катастрофи на чорнобильській енерґетичній електростанції, які в багатьох випадках збігалися з цифрами заподаними п'ять років пізніше вченим В. Чернюсенком.

Між іншим сам Чернюсенко, перебуваючи задовго в зоні зараження хворіє тепер і лікарі передбачають, що він не проживе довше, як три роки.

Британська газета „Індепендент" пише, що В. Чернюсенко був науковим директором в зоні навколо четвертого реактора, що його намагалися погасити тоннами змішаного цементу, висипавши на місці реактора справжній камінний курган. Його невилікувальна хвороба була частинною причиною виявлення справжніх жертв і свого роду пересторогою для людства перед подібними атомовими випадками.

„Я надіюся, що з цієї катастрофи будуть зроблені висновки, як треба поводитися в подібній ситуації в майбутньому", — заявив Чернюсенко.

Відбулися Загальні збори Монтреальської Округи УНСоюзу

Монтреаль (А. Гладилович). — До Монтреальської Округи Українського Народного Союзу належить шість відділів — чотири в Монтреалі, один у сусідньому місті Ляшін і один, тепер, на жаль, організаційно неактивний, у столиці Канади Оттаві.

Т. Мороз

Річні Загальні збори Округи відбулися цього року в понеділок, 4-го березня, в залі Пластового Дому на вулиці Дандюран у Монтреалі.

Головний Уряд УНСоюзу на зборах репрезентувала його головний предсідник Уляна Дячук. Вітаючи її, голова Округи, головна радна Текля Мороз підкреслила, що це вперше в історії УНСоюзу його головним предсідником є жінка.

Головою зборів обрано Т. Мороз, а їх протокольною секретаркою Віру Баніт. Звітуючи про організацію членів для УНСоюзу на терені Округи, Т. Мороз, яка є одночасно секретаркою ляшінського Відділу, звернула увагу на трудноші, на які тут натрапляє ця акція — багато наших людей, здебільша молодь, увесь час виїжджає з Квебеку через те, що політична ситуація в цій провінції непевна. Організатори все таки, не зважаючи на трудноші, роблять, що можуть, щоб придбати нових членів.

Голова УНСоюзу У. Дячук добре зробила, що привезла із собою й роздала учасникам зборів матеріяли з інформаціями про минулорічні здобутки цієї установи та з організаційним пляном праці на цей рік. Ці матеріяли допомогли їм довідатися про результати акції здобування нових членів у 1990 році й про місце, яке в цій акції зайняла Монтреальська Округа. І так, УНСоюз здобув тоді 1,601 члена, виконуючи призначену йому квоту 2,000 членів на 80 відсотків, а Монтреальська Округа — 39 членів, виконуючи призначену їй квоту 50 членів — на 78 відсотків. Пересічна сума забезпечення на особу для всього УНСоюзу 5,891 дол. а для Монтреальської Округи — 7,026 дол. На цей рік УНСоюз визначив квоту 2,000 нових членів, забезпечених на загальну суму 10 міл. дол.

З вибором нового проводу Округи не було клопоту — всі члени старої Управи з Т. Мороз на чолі та Контрольної комісії погодилися залишитися на своїх дотеперішніх постах.

Свою змістовну та цікаво й доступно виголошену доповідь У. Дячук почала словами признання п'ятьом Відділам Округи, бо кожний з них, не зважаючи на несприятливу ситуацію, придбав нових членів. Завдяки їхнім організаторам Округа мала в 1990 році кращі успіхи, ніж у попередньому році.

У. Дячук поінформувала

(Закінчення на стор. 3)

ЗАБАВА В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Осередок СУМ та 3-ій Відділ Організації Оборони Лемківщини в Пассейку запрошують на весняну забаву в суботу, 20-го квітня, о год. 9-ій вечора в Українській Централі, 240 Hope Ave. Імпреза відбудеться під звуки оркестри „Нове покоління" з Торонто. За резервацією столиків слід телефонувати на число (201) 772-3344.

СССР погодився виплатити Мадярщині за нанесену шкоду

Будапешт, Мадярщина. — Совєтській і мадярській сторонам вдалося нарешті досягнути попередньої угоди про умови компенсації за величезну екологічну шкоду, яка була нанесена Мадярщині за 46 років перебування на її території совєтських військ. Таким чином, зрушилася з мертвої точки справа, яка ще недавно вважалася тяжкою до вирішення, бо Москва відмовлялася задовільнити претенсії мадярів.

Генерал-лейтенант Антал Аннус, відповідальний секретар міністерства оборони Мадярщини, і командуючий совєтським військом в тій країні генерал Віктор Шилов підписали попередню угоду, в яку включені два пункти. Один передбачає порядок передачі колишніх совєтських військових баз мадярській владі, а другий встановлює процедуру оцінки екологічної шкоди, нанесеної Мадярщині перебуванням там совєтського війська.

Хоч досягнута угода є кроком вперед у совєтсько-мадярських переговорах, однак ні про які цифри реальної компенсації покищо мова не йшла.

У березні 1990 року Мадярщина і Совєтський Союз договорилися про виведення совєтських військ, вивезення бойової техніки і допоміжного обладнання з країни до кінця червня цього року. Дана домовленість не стосувалася справи про компенсацію за евакуацію кожної військової бази.

Мадяри завжди підкреслювали, що совєтське військо залишає знищені і погано обладнані бази, які цілковито непридатні для продуктивного використання. Більше того, кілька таких баз перетворені в центри екологічного лиха — зливу відходів палива, скупчення сміття і нечистот. Особливої шкоди зазнав один район на заході Мадярщини. Там більшість криниць були заражені відходами палива для реактивних літаків.

Нині ще неможливо оцінити шкоду, яку нанесли совєтські вояки мадярській землі. Мадярам заборонений доступ на військові бази до тих пір, поки останній совєтський військовослужбовець не покине їх країни.

В. Чорновіл виступить у Філядельфії

Філядельфія. — Вячеслав Чорновіл і його дружина Атена будуть гостями філядельфійської громади в неділю, 21-го квітня. Вони візьмуть участь у Службі Божій в українській католицькій катедрі, а після того будуть промовляти у катедральній залі о год. 12-ій полудня.

Зустріч з громадою організує Комітет Оборони Національних і Людських Прав в Україні, який діє як Комітет Руху, при співучасті ЗУДАК, Метрополітальної Громади Філядельфії і Відділу УККА.

Громада Дітройту згадає про катастрофу в Чорнобилі

Дітройт. — Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля в Дітройті при співучасті Українсько-Американської Координаційної Ради, Українського Конґресового Комітету Америки та всіх громадських організацій відзначує п'яту річницю нуклеарної катастрофи в Чорнобилі в п'ятницю, 26-го квітня, в год. 6:30 вечора у формі загально-громадського віча, щоб звернути увагу американського загалу на потребу постійної допомоги потерпілим жертвам нуклеарного голокосту.

Віче відбудеться на площі біля ратуші Воррену. Мейор міста Роналд Бенковскі візьме участь в програмі. Доповідь про наслідки катастрофи виголосить фізик Ларі Нойбавер з Мішиґенського університету. Під час віча буде переведена збірка вітамін, яка буде продовжуватися при українських церквах в неділю 28-го квітня.

Комітет Відзначення П'ятої Річниці Нуклеарної Катастрофи в Чорнобилі через місцеві засоби інформації подав апель до всіх церков метрополітального Дітройту перевести спільні моління за жертви Чорнобиля в неділю 21-го квітня, а до всіх людей доброї волі прохання пересилати грошеві пожертви на: Children of Chornobyl Relief Fund. Inc. P.O.Box 1733, Warren, Mich 48090-1733.

„ТАБІР ПТАШАТ" НА СОЮЗІВЦІ ЗАПОВНЕНИЙ

Союзівка. — Пластове Плем'я „Перші Стежі", організатор табору для дітей дошкільного віку, повідомляє, що „Табір Пташат-91" на Союзівці (перша і друга тури) вже заповнений і зголошень більше не приймається.

М. ҐОРБАЧОВ ПРИБУВ ДО ЯПОНІЇ З „МИРОВОЮ" МІСІЄЮ

Токіо, Японія. — Аґентство Ассошіейтед Рресс й інші аґентства та кореспонденти, включно із совєтськими, інформують про прибуття до Японії совєтського диктатора, генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Ґорбачова з місією „миру". Ґорбачова супроводжають у цій подорозі дружина Раїса і численна група політичних та інших дорадників, які у чотироденних розмовах Ґорбачова з прем'єр-міністром Японії Тосікі Гайфу та іншими японськими офіційними особами, мають не тільки допомагати совєтському лідерові, але і приймати належні рішення на місці.

На летовищі в Токіо совєтську велику делеґацію привітав вже згаданий японський прем'єр-міністер, який підкреслив, що він і японський народ надіються на покращання відносин між обидвома країнами, не зважаючи на те, що перша візита совєтського керівника носить радше символічний характер, а ділові, зокрема політичні й економічні справи стоятимуть нібито на другому місці переговорів. Політичні спостерігачі навіть не виключають можливости, що прем'єр Гайфу піднесе на повний ріст справу повернення Японії Курильських островів, які совєтські війська захопили напередодні закінчення війни Японії з Америкою в 1945 році. Цю справу численні японські газети поставили як пріоритет у переговорах. Совєтька сторона, а найбільше сам М. Ґорбачов попробує розіграти в Токіо „німецьку карту", тобто дістати за зворот усіх, або частини островів максимальну економічну допомогу від Японії для підбудови своєї занепалої економіки. Одним словом намагатиметься знайти на Далекому Сході другого Гельмута Коля, який за об'єднання Німеччини заплатив комуно-московським імперіялістам майже 30 більйонів долярів.

Кореспондент АП Майкл Гірш думає, що тон для переговорів визначив сам М.Ґорбачов, складаючи вінок на цвинтарі воєннополонених в Хабаровську, де президентський літак зробив першу зупинку по дорозі до Токіо. Він заявив на цій, очевидно заздалегідь заплянованій церемонії, що настала доба взаємопорозуміння і з такими намірами він їде до Японії. Як відомо, комуно-московські імперіялісти захопили в полон коло 600,000 японських вояків і кожний десятий з цієї маси загинув на тяжких роботах в Сибірі і на Далекому Сході в страшних умовинах, створених для них сталінським режимом.

У зв'язку з цим праві і центристські політичні сили Японії протестують проти приїзду М. Ґорбачова до Японії. Тому уряд прийняв вийнятково строгі міри охорони совєтського лідера і до Токіо стягнено додаткові відділи поліції з провінції, збільшено число охоронників державної служби безпеки і підтягнено на передмісця Токіо навіть декілька підвідділів національної ґвардії. Існує можливість, що Ґорбачов запропонує Японії зворот двох курильських островів, як це пробував вже натякати Нікіта Хрущов ще в 1956 році, але Японія вимагає звороту усіх островів в заміну за відновлення повної політичної й економічної та іншої співпраці з СССР.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Стівен Вайсмен, покликаючись на близькі до уряду джерела інформує, що Токіо, мовляв, не має наміру взорuватись на німецькому прикладі і викупляти свої острови за грубі більйони долярів, щоб в такий спосіб рятувати совєтську імперію від розпаду і режим Ґорбачова від упадку.

Вийшов перший українсько-китайський словник

Харбін, КНР. — Як повідомляють з Харбіну, в 1990 році у Видавництві „Шанву Іньшугуань" в Пекіні, вийшов друком перший українсько-китайський словник, підготовлений науковим колективом Інституту лексикографії Гейлюнцзянського університету під проводом професора Шупу Чена.

Словник, який на 584 сторінках охоплює близько 21,000 слів, вміщає також географічний покажчик й коротку граматику української мови.

Ініціятиву в складенні словника виявив проф. Петро Й. Потічний, який крім праці в МекМестерському університеті в Гамилтоні Канада, є теж адюнкт-професором в Гейлюнцзянському університеті в Харбіні, що й зазначено в передмові.

Проф. Шупу Чен, відомий китайський русист, перебував на однорічній стипендії в МекМестерському університеті, де вивчав українське питання. Частинну фінансову допомогу в складенні словника надав Канадський Інститут Українських Студій.

Замовляти словник можна, пишучи на адресу: Проф Zheng Shupu, Institute of Lexicography, Heilongjiang University, Harbin, Peoples Republic of China.

ВІРА БАБУНЬ — СВЯТОМ УКРАЇНЦІВ

Владика М.І. Любачівський (зліва) під час привітань у Львові. Біля нього голова Львівської Обласної Ради В. Чорновіл.
(фото: ред. Марта Коломиєць)

Джерзі Сити, Н. Дж. — В нюаркському щоденнику „Стар-Леджер" з неділі, 7-го квітня, появився допис аґентства Ассошіейтед Пресс зі Львова, в якому кореспондент цього аґентства описує радісний Великдень, що цього року так величаво святковано у Львові та у цілій Західній Україні.

Кореспондент з великою дозою теплоти стверджує, що мільйони населення, які цього року могли так відзначати це радісне релігійне свято, завдячують усім старшому поколінню, тобто своїм бабуням, які консеквентно і безстрашно плекали віру в Бога та релігійні практики і впоювали цю віру у своїх внуків, які сьогодні, після 70 років переслідувань, можуть вкінці виявити свої почування на зовні. Донедавна саме ці українські бабуні були єди-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

КИПРСЬКИЙ ОЛИВНИЙ танкер „Гейвен", на якому з невідомих причин вибух вогонь аж два рази загорівся і затонув у морській затоці Ґенуї. Танкер перевозив 41 міл. ґальонів оливи і цей випадок може причинитись до великої екологічної катастрофи, може навіть більшої від „Екзон Валдіз" на Алясці. Уряд Італії покищо проголосив Ґеную і сполучені з нею заливи та прибережжя італійської рів'єри екологічно небезпечними районами.

УРЯД ШВАЙЦАРІЇ РОЗГЛЯДАЄ тепер справи п'ятьох совєтських вояків, які здезертирували з армії в Чехо-Словаччині і здалися в руки тамошніх чехо-словацьких властей. Правдоподібно вояки перебувають тепер у Швайцарії коли тамошній уряд розглядає їхні прохання про надання права побуту. Згідно із заявою представника міністерства ютиції Юрґа Кистлєра справа прохання вояків буде вирішена до кінця квітня. Кистлєр назвав справу „скомплікованою", але відмовився від дальших коментарів. Треба припускати, як кажуть політичні спостерігачі, що Москва стосує тиск на Швайцарію і вимагає видачі дезертирів.

ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ диктатора Іраку Саддама Гуссейна продовжують атакувати відступаючих на північ курдів. Спочатку вони успішно вживали воєнних гелікоптерів проти курдських повстанців, тепер, коли президент Джордж Буш і державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер перестерегли Гуссейн перед евентуальними наслідками, тобто зістрілюванням гелікоптерів, якщо вони будуть вживатися проти курдів, Гуссейн не має відваги порушити, цю пересторогу, але курдів переслідують танкові і панцерні підрозділи. Курди натомість, знаючи підступність ворога і навчені боротися в гірських околицях, дуже часто успішно відбивають атаки іракських напасників. Такий випадок трапився, як інформує АП, 11-го квітня. Курди вбили 12 іракських вояків, знищили два танки і один панцерний віз та захопили чимало зброї, яка допоможе їм в майбутньому оборонятися від напасників.

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИК ЦЕНТРАЛЬНОГО командування американської армії повідомив про початок повного виведення бойових відділів З'єднаних Стейтів з іракської території. Військо виводиться в демілітаризовану зону в районі іраксько-кувайтського кордону. В першу чергу Ірак залишать відділи Першої піхотної і Третьої танкової дивізій. Більшість військовослужбовців і техніка, яка належить цим частинам, довго не затримається у Савдійській Арабії і буде незабаром відправлена або в Европу, або у З'єднані Стейти. Американське командування заявило також, що безпека іракських втікачів і дезертирів буде ґарантована як на власній території Кувайту, так і в районі південноіракського міста Сафван.

В БЕРЕЗНІ ОПТОВІ ціни зменшилися на 0.3 відсотка. У грудні минулого року оптові ціни знизилися на 0.6 відсотка в січні цього року — на 0.1 відс., в лютому — на 0.6 відс. Вперше за п'ять років, від 1986 року, оптові ціни падають чотири місяці підряд. Якщо тенденція перших трьох місяців цього року збережеться, то в цілому за рік оптові ціни зменшаться на 3.9 відсотка. Торік вони зросли на 5.6 відс. Як нинішнє зниження, так і минуле зростання зв'язані з одним і тим же — станом цін на нафту і нафтопродукти на світовому і, зокрема, на американському ринку.

ПОСАДНИК ШЕРОН ПРЕТТ Діксон у Вашінґтоні своєю заміткою про те, що на її думку учителям повинні дозволити фізично карати неслухняних учнів у школах, започаткувала на цю тему гарячі дискусії. Розпочалося це все під час її інтерв'ю для освітньо-виховної програми телевізійної мережі Ен-Бі-Сі, коли вона висловила свою думку, що учителям в клясах теперішніх шкіл повинні б повернути авторитет, бо дітвора потребує якоїсь авторитетної постаті в своєму житті, а крім того молодь позитивно реаґує на дисципліну та порядок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Західні і східні німці — обостороннє розчарування

У грудні минулого року відбулися парляментарні вибори в обох частинах колись розз'єднаної Німеччини. Канцлер Західної Німеччини, офіційно Німецької Федеративної Республіки, Гельмут Коль, голова Християнсько-демократичної Партії, був обраний величезною більшістю голосів у доказ признання за його хист і завзятість, яку виявив у боротьбі за з'єднання Німеччини. Переможні у Другій світовій війні держави здобули у Потсдамському мировому договорі з 1945 року контроль над Німеччиною і зокрема над Берліном, поділених на чотири зони. Америка, Англія і Францїя зреклися тієї контролі, СССР зберіг це „право". Отримання дозволу на з'єднання від західніх держав не зустріло великих труднощів, але Міхаїла Горбачова треба було просто перекупити сотнею більйонів марок. Боязнь Франції, Бельгії, Данії, Польщі і — найбільше — Совєтського Союзу — перед відродженням німецького мілітаризму треба було зліквідувати підписанням окремого договору. Коли Гельмут Коль все це переборов — він став в очах німців чи не національним героєм.

Це було п'ять місяців тому. Тепер це минулося. З першого патріотичного захоплення не залишилося сліду. На його місце прийшло розчарування. Не чекаючи формальної міжнародної згоди на з'єднання Коль переводив його практично: завів підземну, наземну комунікацію, допустивши до летовища мешканців обох частин Німеччини, перевів валютову реформу, обдарував мешканців Східного Берліну певною сумою марок для вможливлення їм закупів. Але всього цього було замало. 46-річне перебування в системі марксистської контролі над всією продукцією і розподілом, без приватної власности, тільки на утриманні держави — здеправувало народ. За несповна п'ять місяців не можна було переставити духову настанову 17-ти мільйонів мешканців Східної Німеччини на спосіб думання і відчування людей демократичного світу. Перехід з контрольованої системи на вільний ринок вимагає виявлення ініціятиви та суперництва. Прийшло безробіття, бо багато підприємств і фабрик, втративши державну субвенцію, не змогли діяти без дефіциту. Розчарування німців із Східної Німеччини звернулось вістрям проти Гельмута Коля, який ніби їх обманув, бо не дотримав давних обіцянок. Знову ж німці із західньої демократичної частини мають жаль і претенсію до своїх східніх земляків, що вони „інші, наче нижчої породи.

Настала неприємна напружена атмосфера. Світ лякався був з'єднання Німеччини, бо воно створило в центрі Европи могутню великодержаву з 90 мільйонами населення, величезним промислом і найбільшим — поруч із Японією — майном. Передбачувано, що зміниться конфігурація міжнародних сил і що на керівне місце в Европі прийде Німеччина, позбавивши давнього впливу Англію і Францію. Всі ті прогнози виявили ся фальшивими, бо тим часом з'єднана німецька великодержава зайнята процесом дійсного духового й економічного з'єднання і як довго цей процес триватиме — ніхто не знає.

В минулому тижні приїхав уперше від грудня минулого року канцлер Гельмут Коль до Ерфурту, гарного, упромисловленого міста. Приїхав ніби „приватно" з дружиною; не було офіційного привітання, не було ніяких виявів радости й пошанування збоку мешканців. Коли Коль пішов з дружиною і місцевим посадником перейтись вулицями — то вулиці були порожні. У якійсь віддалі за цією трійкою йшов гурт журналістів і фотографів, що їх служба безпеки не допускала до безпосереднього стику з канцлером.

За широким повідомленням у „Ню Йорк Таймс" з 8-го квітня ц. р. єдиною приємною хвилиною для канцлера Коля і його дружини була розмова з групою дітей, які бавилися на вулиці і закричали „Коль, Коль", коли він наблизився. У своїй розмові з журналістами Коль закликав земляків у Східній Німеччині, тепер вже в одній з'єднаній державі, щоб вони мали терпеливість. Але така вже людська вдача, що коли приходиться терпіти — то нема терпеливости. Це цікавий розвиток подій у Німеччині, бо він прийшов усупереч загальним сподіванням. Нав'язуючи до подій в Україні заклик і порада Гельмута Коля актуальні і для українського народу: поруч із конструктивною працею треба мати терпеливість, бо нетерпеливість тільки послабляє і нічого доброго не дає.

Микола Руденко

СЕРЕД ПОЛІТИЧНИХ ШТОРМІВ

II.

За таких умов селяни і робітники, які вчора були селянами, не наважуються купувати землю навіть за символічну плату.

На Україні, скажімо, прийняли закон не про розпродажу землі, а про її вільну передачу в користування землеробів з правом успадкування. Зовні це рішення виглядає нібито гуманно й доволі ефектно. Яке має право совєтська держава продавати землю, котру відібрала у селянства силою, ба навіть великою кров'ю? Та ось у чому лихо: кожен землероб знає, що земля тільки тоді здатна родити, коли в неї вкладається безмір капіталу, турбот і праці. Отож віддавши все життя землі, котра не стала власністю, селянин ризикує на старість опинитися в жебраках. Син, скажімо, вирішив стати інженером, а не фермером, батьківської землі він брати не хоче — її забирає сільська рада аби передати тому, хто здатний на ній працювати. 30 або 40 років самовідданої праці, яка витрачена на відродження і збагачення землі, виявляються безслідно змарнованими, без жодної компенсації. Отже, селянин був і лишився рабом, його все життя обдурювали, аби висмоктати з нього всі життєві соки. І лише приватна земля, яка стала законною власністю землероба, здатна забезпечити старість. Лише в такому разі є ґарантія, що вкладення в землю не пропадуть марно, земля запросить старого господаря, аби віддячити йому сторицею за все, що він віддав їй протягом свого життя.

Українські демократи це розуміють так само, як розуміють селяни. Та покищо не час розпочинати боротьбу за приватизацію землі на Україні. Не час, поперше, тому, що українські колгоспи виробляють збіжжя на душу населення не менше, ніж його виробляє Америка. Проблема не в тому, що українське селянство мало виробляє, проблема в тому, що досі понад 80 відсотків всього виробленого забирала Москва. А подруге, не час тому, що боротьба за суверенітет української держави може бути плідною лише за умов, коли вирішення всіх наших внутрішніх конфліктів ми відкладемо на майбутнє.

Стало реальністю те, про що ми, дисиденти, мріяли в концтаборах: прийде час, коли навіть значна частина українських комуністів включиться в боротьбу за незалежність України. Є вже й лідер цих комуністів — голова Верховної Ради Леонід Кравчук. Рано покищо співати йому панегірики та все ж віддати людині належне ніколи не завадить. Хоч він і є членом Політбюра КПУ, але його сьогоднішня позиція аж ніяк не нагадує про ґорбачовську позицію Гуренка. Кравчук стоїть значно ближче до Єльцина, ніж до Гуренка. Його підтримують комуністи-депутати. З'явився навіть своєрідний політичний термін „суверен-комуніст". Дай вам, Боже, люди добрі, комуністичне вивітриться, національне залишиться. Важливо те, що 83 відсотки українського населення проголосувало за такий союз держав, до якого Україна увійде на підвалинах власної декларації про державний суверенітет. А населення Києва, так званій оновленій федерації, до якої закликає Ґорбачов, сказало тверде й рішуче „ні". І зважте, дорогі, читачі, тож бо є населення іще недавно всуціль зрусифікованого Києва. Ось чому на Україні немає політичних штормів, за винятком хіба що Донбасу, але ж промисловість Донбасу підпорядкована загальносоюзним відомствам. Шахтарські страйкові комітети серед своїх вимог чільне місце відводять реалізації рішень про повний суверенітет України.

А проте сьогоднішній Київ уже не той, яким він був учора. Навіть зрозуміти важко, як це сталося, ніхто нікого з Києва не виселяв, ніхто не вимагав на вулицях вживати українську мову, та все ж я чую її все частіше й частіше. Розповім випадок з моєю онукою, яка минулого літа гостювала в Америці. На початку навчального року вона повернулася до Києва. Вчителька задала учням вивчити гимн Совєтського Союзу — цього вимагала програма для третьої кляси. Мій син і невістка, мати Наталки, заборонили дитині зубрити цей антиукраїнський твір. Наталка розплакалася — їй же вчителька поставить одиницю. Але скоїлося так, що майже усім учням батьки заборонили вивчати напам'ять союзний гимн. Спершу вчителька розгубилася й не знала що їй робити. Але вже наступного дня вона оголосила:

— І все ж, діти, ми будемо вивчати гимн.

Діти похнюплено опустили голови. Вчителька наказала:

— Вийміть зошити і запишуйте вслід за мною. — Відтак підійшла до дошки і написала перший рядок гимну: „Ще не вмерла Україна"...

Діти підвели голови, їхні очі засвітилися радістю. Вони знали, що батьки не заборонять вивчати цей гимн.

А ще через день я застав Наталку у своїй кімнатці за якоюсь вельми зосередженою працею. Вона нервово гризла олівець і невдоволено зирнула на мене, коли я зупинився в дверях.

— Що ти там робиш?, — запитав я в Наталки. Між іншим, я знав, що моя онука пописує вірші. — Покажи, будь ласка.

— Не покажу, я свої вірші показую тільки бабусям.

„Ага, — з внутрішньою посмішкою подумав я, — вона вбачає в мені конкурента". Причинив двері і забув про творчість онуки.

Та ось наступного дня невістка мені принесла гимн Совєтського Союзу в Наталчиному варіянті. Він починався так:

Союз нерушимый республик нещасных
Навеки сплотила великая Русь
Эй вы, коммунисты, скажите мне ясно
Зачем он нам нужен — Советский Союз!..

Наталці дев'ять років. Отож, справді, вустами дитини глаголить істина.

Гадаю, цей приклад пояснює, чому населення Києва проголосувало проти Союзу, як оновленої федерації. Добровільному Союзові суверенних держав, який сьогодні складається на чолі з Єльциним і Кравчуком — „так"! Ґорбачовській „оновленій" федерації — „ні!" А населення західніх областей взагалі не бажає ніякого союзу — Україна здатна вижити сама. Ну, що ж — це також правда. Але, на мій погляд, правда завтрашнього дня.

2-го квітня 1991 р.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Сюта

Продовжувач родинних традицій

II.

Практично у кожному речиталі виконує Роман Рудницький цю сонату і завжди звучить вона свіжо, по-новому, відкриває у ній піяніст несподівані й захоплюючі сторінки.

Треба сказати, що в Америці знають Антона Рудницького як визначного диригента — керівника хору „Кобзар" у Філядельфії, як музиканта — педагога, відомого музиколога — автора наріжної праці в царині українського музикознавства XX століття „Українська музика, історично — критичний огляд" (Мюнхен, 1963. — С. 406), як композитора — автора ґрандіозної опери „Анна Ярославна" (прем'єра в Ню Йорку та Філядельфії у травні 1969 року) й чудових „шевченківських" творів „Посланіє" та „Гайдамаки", дійсного члена НТШ... Для пересічного музиканта в Україні усе це стає відомим щойно сьогодні, після більш як піввікового замовчування. Й це добре, що хоч пізно, та повертаються до нас такі імена як А. Рудницький, Б. Барвінський, О. Кошиць, М. Сокіл. Адже без них неможливо уявити собі історії української музичної культури.

Роман Рудницький виконує твори батька постійно. Завдяки йому це ім'я відоме не лише українцям, а й бразилійцям фіджійцям, англійцям португальцям... Він записує їх поруч з композиціями Ф. Ф. Шопена, Ф. Ліста, І. Альбенса на платівки та СД. Великий інтерес викликали ці твори й повсюди в Україні; їх тепер знають у Львові й Києві, Тернополі і Запоріжжі, у Рівному, Чернівцях й Івано-Франківську. Роман Рудницький виступив на творчих зустрічах в Київській державній консерваторії ім. П. І. Чайковського, в Київській середній спеціяльній музичній школі, Українське республіканське та Київське радіо транслювали ряд передач про музиканта. „Промовчало" лише українське телебачення: „На жаль, в суботу 'пишемо' зустріч з румунською делеґацією. Уся апаратура поїде туди..." Так, для нашої „братії" чуже завжди було більш привабливим. Своє ж, часом, чекає й досі...

А тієї суботи в тій самій залі Київської опери, де перед 50-ма роками виступали батьки піяніста, Роман Рудницький виконував в супроводі оркестри оперного театру під керуванням Володимира Кожухаря 5-й фортепіяний концерт Л. Бетговена. Малий, старенький і розбитий „Блютнер" („Стенвей" за „рублі" придбати важкувато...) ніби пережив друге народження. Музика виблискувала й переливалася під пальцями піяніста правдивим імператорським сяйвом. Після закінчення — гучні овації... У перерві концерту до артистичної кімнати зайшов знаний дириґент Київської опери, народний артист Іван Гамкало: „У 1966 році мені випало чути вас на концерті у Львові. Сьогодні ж пощастило іще раз послухати вашу чудову гру. Вітаю вас на рідній землі".

Склалося так, що рідна земля для цього відомого музиканта простяглася по обидва боки Атлантики. Спілкувалися ми як українець з українцем, та все ж, коли обговорювали програми концертів тури по Україні, піяніст сказав: „А, все ж, буде добре, коли я, американець, зіграю Рапсодію Дж. Гершвіна". В репертуарі Романа Рудницького музика майже усіх епох і стилів від фортепіянних концертів Й. С. Баха та Ф. Й. Гайдна до віртуозних п'єс Л. М. Готчока й І. Альбеніса. Неодмінно — українська й американська музика. Треба сказати, що силою долі Америці й Канаді випало зіграти особливу ролю в історії нашої культури. Найближчим часом розпочинаються офіційні святкування 100-літнього ювілею української еміґрації на Американський континент. Всього лише сто років, а на сьогодні українці — одна з найбільш інтелектуально розвинутих й культурно зорганізованих етнічних груп в Америці. З'єднані Стейти Америки, звісно не Канада, де й генерал-губернатором українець, й існують українські вищі школи, навіть — україномовні міста. Та, все ж і в Америці українці показали себе завзятими трударями. Українська Католицька та Українська Автокефальна Православна Церква, катедри українознавства в університетах, Українські музеї й фундації, хори й мистецькі асоціяції, Українське лікарське товариство — все це ті бігуни, до яких горнеться культурне життя американських українців. А ще тут безліч українських політичних організацій, представників Уряду України в екзилі, українська преса. Людей українського роду, для яких Америка стала другою батьківщиною немало, цілий ряд їх — відомі усьому світові: Григорій Китастий, Іван Багряний, Патріярх УАПЦ Святіший Мстислав, Микола Лебедь, Святослав Гординський, родина Рудницьких... Так, саме родина, бо з чотирьох братів троє виїхали до Америки, сестра також. Старший брат Антона Михайло — відомий український письменник — був професором Львівського Університету. Знаними журналістами й публіцистами стали Іван (літературний псевдонім Іван Кедрин), що співпрацював з газетами „Діло", „Свобода" та Мілена, що працювала у свій час при Лізі Націй. Перегортаючи сторінки „Свободи" стрінемо й ім'я наймолодшого брата — Антона. Чи то яко автора статтей, чи з нагоди численних його концертних виступів. Середущий брат Володимир, що осів у Філядельфії, обрав фах адвоката.

Постійним помічником Антонові у всіх його починаннях і кращим виконавцем творів композитора була його дружина Марія Сокіл. І нині, маючи за плечима не один десяток літ, живучи під Ню Йорком,

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

МІХАЇЛ І РАЇСА

Не збираюсь писати рецензію на книжку Ґейл Шігі п. з. „Чоловік, який змінив світ; життя Міхаїла Ґорбачова", що вийшла друком ще минулого року у видавництві Гарпер-Коллінс. Авторка проробила дуже старанну працю, не залишивши ні одного джерела, з якого можна дістати інформацію про цю людину. А ця людина без сумніву заважила не тільки на формуванні політичної конфіґурації світу при кінці цього XX сторіччя, але теж дуже інтересна як індивід. Ми хочемо взяти дещо з цеї книжки головно про Ґорбачова рід та інше цікаве.

Міхаїл Ґорбачов дефінітивно українського роду. Його прадід переселився з України 1840 року. Авторка пише, що це був козак, який не міг знести кріпацтва, заведеного Росією, і помандрував на Ставропільщину, щоб жити вільно. На жаль, не згадує імени цього прадіда ні місце, де жив на Україні. Селище, де поселився той прадід, має назву Привільне. Мабуть, дали йому ту назву ці українські переселенці.

Більше інформації зібрала авторка про діда по батькові — Андрія. В ньому жив вільний козацький дух предків, через що дуже потерпів. Коли прийшла колективізація, дідо не покорився, не пішов до колгоспу. Жив дальше „на українському кінці села", борикаючись із налогами накладеними на приватників. Врешті 1937 року діда забрали. Дістав дев'ять років ҐУЛаґу за те, що приховав 40 пудів зерна. Що дальше з ним склалось — містерія. Ходять версії, що за німецької інвазії воював з партизанами під командою Суслова проти німців, але воно виглядає, що це вигадано, щоб дещо вибілити внука... На всякий випадок цей унук мав проблему через того вільнодумного козацького предка, коли йому приходилось виповняти „анкети", які нам так добре відомі. Батько Міхаїла, Сергій, не мав уже „козацького" духа. Працював у МТС, у 1941 році взяли його до війська, повернувсь до дому після закінчення війни. Коли батько пішов воювати. Міхаїлові було усього 10 років. Допомагав мамі, і у важких умовах скоро дозрівав. Збирав як й інші діти колоски після жнив, щоб якось прожити.

Коли батько Міхаїла був радше покірної вдачі у противлежності до діда, то мати Марія „хоч козак дівка". Фізично кремезна, і надто говірлива. Багато критикувала на зборах колгоспу. Та це їй уходило, бо мала за собою свого батька. А батько (М. Ґорбачова), Пантелеймон Гопкало, не намагавсь боротись із режимом, як його сват Андрій Ґорбачов, а помирись із ним. Став головою колгоспу. Це і врятувало Міхаїла, як немовлятко, від голодової смерти. Його одноліток, Олександер Яковенко, розповідає про роки голодомору, який забрав хоч половину населення Привільного, і майже покотом діти. Хату, де родивсь М. Ґорбачов, зруйновано, а в 1960 році батько його при допомозі тестя збудував нову хату, де живе мама Марія посяк день. Марія не висказується з ентузіязмом про свого славного сина. Живе дуже скромно, як раніше, єдиний люксус — телефон.

Про молоді літа М. Ґорбачова подано більш-менш те, що було написано раніше. Після закінчення сільської школи пішов навчатись у середню школу у Красноґвардійському. Було це після війни. Голодно і холодно, але Міхаїл вибився як лідер, і теж як автор в аматорських студенських виставах. Пережив теж дві романтичні пригоди, але еротично вмотався глибше аж на студіях у московському університеті, де попав на Раїсу Титаренко. Замість говорити з нею про любов, вони, як студенти провадили безконечні дискусії на соціяльні, економічні і політичні теми. Авторка робить із Раїси предвісника гласности і перебудови. Працюючи над докторською дисертацією, вона допитувала колгоспників, не боялась завдавати дуже дразливі питання, а коли потайки зарекордували її виклади в університеті, вона дуже різко запротестувала, обстоюючи думку, що всякий критицизм має бути явним. Авторка дійшла до висновку на підставі опитування її близьких за студенських, а відтак професорських часів, (вона була своєчасно професором філософії московського університету), що ідеї явности і перебудови більш її, чим Міхаїла.

Багато сказано про неї, і її вплив на чоловіка, в розділі п. з. „Права рука". Ось, що там написано: „Вона справляє його промови. Вона дає інтуїтивну оцінку людей. Через призму її вражень переходить оцінка політичних подій. Вона є однією із трьох політичних дорадників під час політичних подорожей поруч Яковліва і Шеварнадзе. Під час першої стрічі на вершинах у Вашінґтоні з державним секретарем Шулцом вона сиділа біля Добриніна, а коли Горбачов приїхав до Бонну вона брала участь у нарадах „трестмозку" до четвертої години ранку. Вона давала іноді безпосередньо директиви про зміни на провідних становищах, щоб заступити недолугих директорів підприємств".

(Закінчення на стор. 3)

Богдан Певний

КАЗКОВИЙ СВІТ ГАЛИНИ МАЗЕПИ

II.

Було це півстоліття тому і Галина Мазепа тільки тоді почала вносити свою частку в українську культуру. Своє сучасне „як" вона отримала від чеської мистецької еліти, серед якої провела свою молодість, про що буде мова дальше, а українське „як" від впливу попереднього покоління українських мистців, які шукали стилевого зв'язку зі спадщиною українських мистецьких надбань минувщини, відчували необхідність звернутись до прикмет, що виріжняли мистецтво давньої України більше плодовитих епох — княжої і козацької і до надбань українського народного мистецтва. В першу чергу Бойчука і Нарбута, які звернулись до розбудови позицій, кожен по-своєму — перший до українського середньовіччя а другий до козацького барокко.

Довгий і крутий життєвий шлях Галини Мазепи — від Петербургу, де вона родилася, крізь чеську Прагу, аж до Каракасу в Венесуелі, де вона прожила останніх сорок три роки — стелився крізь радість і горе, гаразди і злидні, але завжди і скрізь з присутністю мистецтва і України. Будучи тривкий час закордоном, Галина Мазепа зуміла зберегти у своїй творчості запашність українського народного мистецтва, оминути несмак побутового натуралізму, єднати народне з сучасним. Доводиться дивуватися, яка нерозгадана сила міститься у нашій духовності, що може з паростків відірваних від матірного кореня вирощувати віддані собі талани.

Як вже було згадано, Галина Мазепа народилася далеко поза соняшною Україною у холодному і мряному Петербурзі 1910 року, де студіювали її батьки. Обоє, мати лікар-бактеріолог і батько аґроном, пізніше мусіли відпрацьовувати свої державні стипендії — мати у Бесарабії, а батько в степах Киргізії. Будучи свідомими українцями вони бачили у неминучому поваленні царату волю Україні та були всеціло віддані справі її визволення.

Батько, Ісаак Мазепа (1884—1952), родом з села Косоторів на Чернігівщині, де ще живою була пам'ять про славу Гетьманщини і козацькі вольности, замолоду був активним в Українській студентській громаді у Петербурзі, а від 1905 року був керівним членом Української соціял-демократичної робітничої партії, у якій від 1919 року займав становище секретаря Центрального комітету.

1915 року родина Мазепів осіла в Катеринославі (тепер Дніпропетровськ), де Ісаак Мазепа працював фахівцем у ділянці хліборобства і був земським діячем. У Катеринославі вони пережили революцію 1917 року і Галина почала навчання у місцевій школі, у якій, як сама твердить, не тільки засвоїла російську мову, але дістала свій „російський акцент". Згодом, таки ще у Катеринославі, Галина ходила до першої там української гімназії та зробила перші кроки у мистецтво — до матері звернувся молодий учитель Микола Погрібняк з пропозицією давати приватні лекції малярства її дочці. Погрібняк закінчив Миргородську художньо-промислову школу де вчився у Опанаса Сластіона, легендарного оспівувача козаччини та ілюстратора Шевченкових „Гайдамаків". Мати погодилася і Погрібняк приходив до їхнього дому малювати свої акварелеві пейзажі, обов'язково з білими хатками, соняшниками і тополями, а Галині дозволяв під кінець щось на них домалювати. Все таки у нього вона навчилася українського орнаменту і писанкарства, а головно він зумів закріпити у неї любов до Сластіонової козацької романтики. Мабуть звідтіль у неї з'явилася на пізніших картинах невмирущий герой народних малярів Козак Мамай і перенесений з кобзарських дум Байда.

Наступні роки батька майже ніколи не було вдома — він цілковито відданий політиці, займав різні високі державні становища — був у Києві членом Трудового Конґресу, а з квітня 1919 року міністром внутрішніх справ і з серпня головою уряду Української Народної Республіки. Мати Галини, Наталія з Сінґалевичів, також проводила цілі дні, а то і ночі, у Бактеріологічному інституті, де щепила вакацину проти холери і тифу, як українським, так і російським червоним і білим воякам.

1921 року, у наслідок жорстокої війни і руйнуючої революції та стихійного лиха — великих градобійних бур які понищили увесь урожай, — заповідався голод. Батько вже тоді з урядом УНР був у Польщі та післав тітку Ніну, досвідчену в військовій розвідці, яка з великими перешкодами перевела Галину з малою сестрою Тетяною на руках у матері за річку Збруч. Так почалася приреченість Галини бути вічною еміґранткою.

Мазепи цілою родиною опинилися у таборі інтернованих українських вояків у місті Каліші біля Лодзі у західній Польщі. Не зважаючи на таборове життя серед вояків, з того, назагал сірого часу, а в Галини лишилися і світлі моменти споминів. Це завдяки незрівняним виступам майстра народного танку Василя Авраменка, актора з театру Миколи Садовського, який пізніше здобув широку славу своїми виступами в Америці. У таборах військовополонених, для розваги вояків, Авраменко організував масові танцювальні групи, які своєю моторністю і барвистістю захоплювали учасників і глядачів. До народної ноші танцюристів і до самого театру Галина Мазепа часто поверталася у своїй творчості.

Продовження буде.

Продовжувач...

(Закінчення зі стор. 2)

Марія продовжує свою плідну діяльність. Композитор проф. Мирослав Скорик запросив її у квітні цього року взяти участь в зорганізаваному ним у Львові Фестивалі музики українських композиторів, що творили і творять поза межами України. Через сина передала Марія багаті архівні матеріяли, що стосуються музичної біографії родини Рудницьких, до музею Київської опери.

Привіз наш піяніст дарунки — книги й ноти батькові. І для видавництва „Музична Україна", і для Київської консерваторії, для бібліотек інших музичних закладів. Та найліпшим дарунком, все ж, стало його мистецтво, завдяки якому українська модерна музика й виконавство здобули для себе не одне запальне молодече серце по цілому світі.

Багато розповідав Роман Рудницький про свою сім'ю, доню Оксану й сина Дем'яна, про кохану дружину — американську співачку Сюзен Рудницьку, яка також блискуче виконує твори чоловікового батька (Роман сам навчав її української вимови). Та дедалі частіше поверталися ми у розмовах до бесіди про Україну, її культуру, національне відродження. Наш гість захоплено знайомився з життям її людей. Й ще залишалося до закінчення тури декілька днів, попереду — нелегкі будні професора Янгстаунського університету, декілька трансконтинентальних концертових подорожів, а ми починали фантазувати про наступну візиту Романа Рудницького на батьківську землю. Хто-зна, може ця співпраця Українсько-Канадського спільного підприємства „Кобза" з американськими музиками знаходиться щойно на початку свого довгого і плідного шляху...

Тож, дай Боже, щоб ці наші мрії стали реальністю і щоб ця стіна, що відгороджувала Україну від світу до 1985 року, впала і українське мистецтво зайняло належне йому гідне місце в загальнолюдській скарбниці.

Віра бабунь...

(Закінчення зі стор. 1)

Владику М.І.Любачівського вітають хористи і тисячні маси народу.

ними, які стояли на сторожі релігії та віри в Бога.

В західній Україні, пише кореспондент АП, після закінчення Другої світової війни Сталін, закидуючи Українській Католицькій Церкві співпрацю з німцями, зліквідував її всеціло, висилаючи сотні священиків у тюрми та на заслання, а церкви передаючи Російській Православній „урядовій" Церкві. Понад 40 років УКЦ втрималася лише в підпіллю завдяки стійкості старших віком вірних і нечисленним священикам.

Щойно 18 місяців, як УКЦ злеґалізовано знову, а у Вербну неділю юліянського календаря Львів пережив повне відродження цієї Церкви з поверненням до нього після 53 років Кардинала Мирослава Івана Любачівського. Кореспондент АП підкреслює, що цей поворот є дуже символічним для вірних УКЦ в західній Україні. Це наступило після того, як Верховна Рада СССР схвалила осінню 1990 року закон про свободу релігії.

„Можливе, що й політики порішили послухати своїх бабунь", — закінчує такими словами американський журналіст свій репортаж.

Бабусі, що зберегли віру і передали її внукам.

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

присутніх про фінансовий стан УНСоюзу, про його величаву будівлю в Джерзі Ситі й про Союзівку. Свої інформації вона ілюструвала цифрами, бо, як сама сказала, любить цифри, що й не дивно, коли взяти до уваги її довголітній досвід у фінансовій ділянці. Приблизно 30 відсотків горішніх поверхів будівлі, сказала вона, тепер порожні через фінансову кризу в Америці, а особливо в Ню Йорку й у Ню Джерзі.

Значні суми видає УНСоюз щорічно на стипендії студентам. Такої великої фінансової допомоги не дає їм мабуть, жодна інша наша організація.

Великою заслугою УНСоюзу є також видавання щоденника „Свобода" й англомовного „Українського Тижневика". В Канаді є спроби видавати такий тижневик, але вони не вдаються, бо це дуже коштовна справа. З уваги на високі поштові оплати за пересилку газет, У. Дячук робить старання видавати „Український Тижневик" для Канади в Канаді. Щоб здійснити цей намір, їй потрібно мати якнайбільшу кількість адрес канадських українців, що могли б бути передплатниками цього англомовного часопису. Вона просить допомоги їй у цьому ділі, надсилаючи їй адреси таких осіб.

Слухачам цікаво було також довідатися від У. Дячук про те, що УНСоюз відкриває в Києві своє пресове бюро, і про проблеми, пов'язані з цією справою.

Гарним добрим ділом УНСоюзу було також створення Фонду Відродження України. До кінця 1990 року від тих членів, що повернули свої дивіденди на цей фонд, одержано 165,000 дол а УНСоюз від себе додав до цієї суми 100,000 дол. У. Дячук просила присутніх заохочувати наших членів, щоб вони і далі жертвували свої дивіденди на цю так важливу справу.

Щоб УНСоюз міг далі розвиватися, він мусить вести акцію організування нових членів особливо серед молодшого покоління. Для успіху цієї акції треба мати професійних продавців забезпечення, але секретарі відділів будуть і далі виконувати ту саму роботу, що її вони виконують тепер.

Своє слово У. Дячук закінчила пригадкою про недалекий сторічний ювілей УНСоюзу. До акції, метою якої є гідно відзначити цей ювілей, повинні включитися всі відділи.

У жвавій дискусії після доповіді присутні порушили цілу низку справ — найкращі способи допомогти дітям — жертвам Чорнобиля, можливості здобувати нових членів для УНСоюзу тощо.

Коли закрито збори, присутні при каві зі солодким і різноманітній закусці, що їх уміло приготувала Т. Мороз, дружньо обмінювалися думками на актуальні теми або зверталися в різних справах до гості з Америки У. Дячук.

ПОДЯКА
Любомирі Костечко
за пожертву із запису її чоловіка сл. п. Петра
п'ять тисяч долярів
на ФОНД ОБОРОНИ І ДОПОМОГИ УКРАЇНІ УККА.
Рада оборони і допомоги Україні УККА

Міхаїл...

(Закінчення зі стор. 2)

Ось що мав сказати Ліберман, товариш М. Ґорбачова ще зі студентських часів: „Раїса Максимівна — це Ґорбачова альтер-еґо. Вона допомагає йому у всьому. Він має інших помічників, але вона найважливіша. Вона пильнує його у всьому, навіть що він їсть". Брат Міхаїла Ґорбачова висказався, що Раїса це секретна зброя, яка висунула Міхаїла на вершини. Якщо йдеться про амбіції Раїси, авторка наводить такий анекдот:

„Вночі Раїса будить свого мужа і питає: Слухай Міша! Коли ти жив колись малим хлопцем у Привільному, чи тобі могло хоч приснитись, що ти будеш колись спати з жінкою генерального секретаря КПСС?" В книзі наведено теж багато інцидентів під час подорожів пари по світі, де Раїса виявляла свої імперіяльні настанови, як домашний „бос"', який контролює мужа політичні дії.

Читаючи цю книжку, може зробитись людині досадно. Обоє вони українського кореня, і то недалекого. Обоє без сумніву обдаровані талантами. Скільки могли б зробити для свого народу!? А доля загнала Ґорбачова у шори партії, яка ним володіє. Не він партією як Сталін, чи Брежнєв, а партія ним керує. Зразу мав завдання „ушляхетнити" систему, але в межах: витягнути систему з економічної катастрофи, але так, щоб заховати привілеї апаратчиків. Не виходить. До того загнавсь він дещо поза встановлені для нього параметри. То прийшов наказ: стоп і назад!

Сталін, Брежнєв мали за плечима, Горбачов — генерал без війська. Бо де його військо? Єльцин наплював на партію, створив для себе базу у масах. Міг піти на таке Ґорбачов? У ніякому разі. Навіть не при допомозі всемудрої Раїси. Головне його завдання було перейти на систему вільного ринку, а це виглядає „mission impossible". Єльцинові може це скоріше вдатись з позицій опозиції, використавши помилки Ґорбачова. Як же нам ставитись до цієї нині вже трагічної людини? Не Міхаїл Ґорбачов винен, що його прадід мусів залишити рідну землю і шукати долі і волі під Кавказом. Не винувата і Раїса, що Титаренки опинились на Сибірі. Знаємо зі свідчень однолітків М. Ґорбачова, які зібрала авторка книжки про нього, що розговірна мова його заки пішов до школи, була мова українська, якою послуговувались усі поселенці Привільного, оці Ігнатенки, Яковенки, Чаплі, Любенки, оці приятелі й однолітки Ґорбачова, яких авторка книжки розпитувала про його молоді літа. Цього Г. Шігі не перевірювала, але я певен, що колись був „Горбач", до якого недавно дочіплено це „панське" — ов.

У Москві тямлять, що Ґорбачов — хахол. Не люблять теж хахолку Раїсу. Все вказує на те, що панування Ґорбачова на Кремлі пораховане. Не кажу, щоб ми ним захоплювались. Але маймо теж дещо вирозуміння. Не нарікаймо на нього надто. Не Кочубей він, бо нас не запродав, а дещо благ все ж прийшло нам на Україні за його владування. Пам'ятаймо теж про те, що нам радив: домагайтесь! Може він у нинішніх умовах зробити для нас щось більше — як дати таку раду? Він — хахол.

КЕРІВНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО штабу румунської армії генерал Василє Йонел заявив в кінці минулого тижня, що Румунія не має наміру вступати в будь-які воєнні бльоки в майбутньому, бо така політика, мовляв, пов'язана з комплікаціями і створенням різних труднощів.

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ ВІД НАС
найдорожчого
МУЖА І ДІДУСЯ
св. п. д-ра
Миколи Терлецького
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 21-го квітня 1991 р., о год. 11:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
Дружина ОЛЕКСАНДРА з родиною

В ПЕРШУ, НЕВИМОВНО-БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
без міри дорогого нам
МУЖА І БАТЬКА — ПОЕТА, ПИСЬМЕННИКА, ЖУРНАЛІСТА І СУСПІЛЬНО-ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА
св. п.
ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ
будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ і ПАНАХИДИ

19-го квітня, п'ятниця, у православній церкві Всіх Святих, 11-та вул. Схід, Ню Йорк, о год. 10-ій ранку, о. парох Г. Ракочий;

28-го квітня, неділя, у православній катедрі св. Володимира, 160 Захід 82-га вул., Ню Йорк, о. настоятель В. Базилевський.

До участи і молитви за спокій душі покійного просить
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з рідними і приятелями, що в неділю, 14-го квітня 1991 р. в Бриджпорт, Конн. помер
сл. п.
ФЕДІР ОЛІЙНИК
ПАНАХИДА — вівторок, 16-го квітня 1991 р. о год. 7-ій веч. в церкві Пресвятої Тройці при 99 York St., Бриджпорт, Конн.
ПОХОРОН — середа, 17-го квітня 1991 р. о год. 9-ій рано з церкви св. Тройці, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
У глибокому смутку:
рідня в Україні й Америці

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в п'ятницю, 12-го квітня 1991 р. відійшла у вічність
по довгій недузі
наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І БРАТОВА
сл. п.
МАРІЯ РИБЧУК
проживши 86 років.
ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 19-го квітня 1991 р. з церкви св. Миколая у Вінніпеґу, Канада на місцевий цвинтар.
Залишила у смутку:
дочку — ЗЕНОВІЮ НИКИФОРУК з мужем ВАСИЛЕМ
сина — НЕСТОРА з дружиною
внуків —
РОМАНА НИКИФОРУКА з родиною
ВІРУ БЕРЕЗОВСЬКУ з родиною
ВОЛОДИМИРА РИБЧУКА з родиною
НЕСТОРА РИБЧУКА з родиною
ІГОРЯ РИБЧУКА
братову — КОРНЕЛЮ РИБЧУК-СОДОЛЬ з мужем РОМАНОМ і родиною

У смутку повідомляємо, що наш колишній член хору „Думка"
бл. п.
ВОЛОДИМИР ҐНОЙ
відійшов у вічність 6-го квітня 1991 р.
Члени хору „Думка" висловлюють глибоке співчуття опечаленій дружині, дітям та родині.
Управа хору „Думка"

Асоціяція українських інженерних товариств на шляху створення

Як відомо, 31 травня 1990 року відновило свою діяльність Українське інженерне товариство у Львові. У цей день на установчі збори, що відбулися у Львівському політехнічному інституті, прибули посланці трьох вищих навчальних закладів і дванадцяти підприємств міста — всього 185 осіб. У роботі установчих зборів взяв участь голова Світової федерації українських інженерних товариств д-р Юрій Курис із Торонто. Установчі збори схвалили статут Товариства й обрали його управу.

Мета Товариства — консолідувати інженерні сили на розв'язання науково-технічних проблем сьогодення, що їх висуває практика розвою народного господарства України.

Важливі напрями діяльности Товариства:

— об'єднання зусиль науковців Товариства для розроблення пріоритетних науково-технічних теоретичних і прикладних досліджень;

— співпраця з науковими, освітніми та проєктними закладами, науковими та технічними асоціяціями, виробництвом, державними органами України, що стосується науково-технічних питань та економіки України;

— спрямування зусиль на розв'язання екологічно чистих виробництв і засобів очищення навколишнього середовища;

— налагодження видавничої діяльности;

— створення комп'ютерної інформаційної системи;

— проведення наукових конференцій, диспутів тощо;

— встановлення контактів і співпраці з українськими інженерними товариствами, які знаходяться за межами України, надання їм допомоги;

— сприяння здійсненню послідовної ревальвації інтелектуального потенціялу нації. Взяття під опіку й надання всебічної підтримки у вишколі талановитої молоді.

Товариство бере активну участь у розвитку науково-технічної думки на Україні як рівноправної частини духовної культури українського народу.

Українське інженерне товариство у Львові є першим фаховим об'єднанням українських інженерів на батьківщині. Товариство відроджує прогресивні традиції Українського технічного товариства у Львові, що діяло від 1908 до 1939 року, і сприяло активному технічному житті українців на західніх землях України, що входили свого часу у склад Австро-Угорщини, а пізніше — Польщі, Чехо-Словаччини, Румунії.

Терени діяльності нашого Товариства охоплюють західній регіон України. Передбачається створення його філій в Івано-Франківську, Луцьку, Рівному, Тернополі, Ужгороді й Чернівцях. Українське інженерне Товариство у Львові є першим кроком на шляху створення Асоціяції українських інженерних товариств.

Другим кроком стало створення нещодавно Київського регіонального українського інженерного товариства. Його установчі збори відбулися 19-го жовтня 1990 року у Київському політехнічному інституті. Головою управи товариства обрано д-ра Михайла Згуровського. У роботі зборів взяла участь делегація Товариства українських інженерів Америки, очолювана Юрієм Гончаренком, яка невдовзі стала гостем управи Українського інженерного товариства у Львові.

Як подальші кроки передбачається створення в недалекому часі регіональних Товариств у Дніпропетровську й Харкові. Із завершенням цієї роботи буде створена Загальноукраїнська інженерна асоціяція. Для цієї роботи на установчих зборах Київського регіонального українського товариства було вирішено створити з представників київського і львівського Товариств спеціяльну підготовчу комісію.

У Києві 9—10 червня 1990 року відбулася Установча конференція Української наукової асоціяції, яка схвалила статут й обрала Управу. Очолив асоціяцію член-кореспондент Академії наук УРСР Павло Кислий. На цій конференції ми репрезентували Українське інженерне товариство у Львові. 29 жовтня 1990 року ми стали колективним членом Української наукової асоціяції. Таку акцію ми розцінюємо як дієвий акт соборности нашого народу. Членство в Асоціяції допоможе нам більш глибоко розуміти наше місце й наші завдання у всенародній справі відродження української державности.

Українське інженерне товариство у Львові має подвійну структуру — горизонтальну й вертикальну. Горизонтальна структура передбачає зв'язок підрозділів Товариства за фахом. Для цього формуються секції, групи й підгрупи. На даний час зформовано 11 секцій. Вертикальна структура передбачає організаційне підпорядкування підрозділів Товариства за причетністю до тої або іншої організації, підприємства, навчального закладу тощо. На чолі кожної структурної одиниці стоїть голова осередку.

У склад управи Товариства входять Президія й голови осередків.

Філії Товариства в містах регіону створюються на зразок Українського інженерного товариства у Львові. Товариство з осередком У Львові репрезентує діяльність філії перед міжрегіональними, міжреспубліканськими й міжнародними чинниками.

У листопаді 1990 року відбулися збори Управи товариства, на яких прийнята програма дій на найближчий час.

Українське інженерне товариство у Львові тільки розпочинає свою діяльність: створюютьсянові секції, нові осередки, налагоджуються структурні зв'язки. Ведеться підготовча робота щодо забезпечення управи Товариства окремими приміщеннями. Невідкладне наше завдання — відновити друкований орган Товариства „Технічні вісті", що видавався у Львові до 1939 року.

Наша тимчасова адреса: 290646, Львів-13, вул. Миру, 12, ЕМФ, Чабан Василь.

Василь Чабан

Успіхи кредитівки в Рочестері

В неділю, 10-го березня, відбулися загальні річні збори української федеральної кредитової спілки в Рочестері, Н. Й. Присутніх було 225 осіб. Президент Ради директорів Мирон Баб'юк відкрив збори і попросив присутніх вшанувати мовчанкою пам'ять 21 члена, які померли в минулому році. Після прочитання протоколу звітували президент Мирон Баб'юк, скарбник дирекції Василь Корнило, керівник кредитівки Тамара Денисенко, культурно-освітній референт, Володимир Пилишенко і голова контрольної комісії Анатолій Коба.

Всі звітодавці виказували добрий і здоровий зріст кредитівки, пильну і чесну господарку дирекції, управи, працівників, комітетів та постійне удосконалення услуг для членства та громади. Беручи до уваги тяжку економічну ситуацію в країні, дирекція і управа уважно слідкували за змінами у фінансовому ринку Америки та фінансовими потребами членства.

Загальне майно кредитівки оцінюється сумою 36,930 408 дол., з чого 25,637,402 дол. є в позичках. Прибутків торік було 3,146.504 дол. з яких 2,282.073 були виплачені членам у формі дивідентів. В резерві знаходиться 9.2 відсотка майна в сумі 3,396.114 до., що віддзеркалює здоровий стан фінансової установи — набагато кращий, ніж приватні або комерційні банки.

Свідоцтвом доброї господарки і услуги є довір'я громади до кредитівки. В минулому році 405 нових членів відкрили свої конта в кредитівці — найбільша кількість за 37 років існування. Причин на впис нових членів є багато. Управа кредитівки співпрацює зі всіма українськими церковними громадами, братськими союзами та 45-ма організаціями — всі вони користають з услуг кредитівки. В минулому році понад 40,000 дол. було видано на загальногромадські цілі у формі реклям. Прекрасний модерний будинок вартости 1,600. 000 дол., взірцеве модерне устаткування, комп'ютери, професійність і двомовність працівників, з якими вільно порозуміється кожний член чи це буде новоприбулий емігрант з України, чи другого-третього покоління американський українець — все це справляє гарний ефект як на старших, так і на наймолодших.

Кредитові картки „Віза" персональні чеки з національною символікою, „Тризубом", безплатне забезпечення до 2,000 дол. на кожного члена, позички на найкращих умовах — все це притягає нових членів. Велику культурно-освітню і пропагандивну працю виконує двомовний квартальник журнал „Кооперативна Думка", який торік святкував свій 35-річний ювілей. На сторінках цього охайного журналу, що його редагують Дарка Еліїв і Олег Павлюк, крім звітів управи кредитівки ви знайдете матеріяли з життя церков, шкільництва, молодечих і громадських організацій українського Рочестеру.

Галичани, наддніпрянці, лемки, полтавці, буковинці, кубанці, гуцули, херсонці, волиняни і ті, що родилися в Польщі, Росії, Німеччині, Австрії, Бельгії, Австралії, Бразилії, Аргентині чи в Сибірі, католики, православні, євангелики, п'ятидесятники та ісповідники віри Дажбога чи Мойсея — всі разом, об'єднані загальноукраїнською свідомістю, толерантністю та вірою в кооперативну ідею, творять членство кредитівки в Рочестері. В єдності сила народу! При кредитівці існує також громадська бібліотека, яку з посвятою адмініструє д-р З. Михайлюк. В громадській залі кредитівка, для членів і організацій, закупила відеозаписний апарат, на якому можна оглянути фільми і цікаві події з України. Кредитівка послідовно бере участь в зустрічах з офіційними гостями і мистецькими ансамблями України та сприяє їм під час їхнього перебування в Рочестері.

Згідно з відомою нам статистикою, яку опублікувала Українська Світова Кооперативна Рада в 1990 р. більшість українських кооператив Америки і Канади зуміли об'єднати лише 10 відсотків членів своїх громад. В Рочестері, одначе, кредитівка об'єднала 33 відсотки української майже 12,000-ої громади, маючи в кінці 1990 року — 3,971 члена. „Гей, хто в лузі — озовися..." Віримо в дальший ріст членства кредитівки!

Після короткої дискусії і ухвалення абсолюторії на внесок голови номінаційної комісії Василя Корнила збори перевибрали п'ятьох членів до Ради директорів: Христину Ковч, Любомира Галугу, Романа Куціля, Олександра Лоя і Володимира Пилишенка.

Перед офіційним закриттям зборів през. М. Баб'юк запросив всіх присутніх до традиційного обіду-буфету, який був смачно і гарно підготований Федором Федоренком і сестрицтвом в церковній залі української православної церкви св. Покрови.

Володимир Пилишенко,
культурно-освітній референт

Члени Ради директорів української федеральної кредитівки в Рочестері, Ню Йорк (сидять, зліва): Роман Куціль, Олександер Лой, Богдан Венгльовський, Мирон Баб'юк, Тамара Денисенко. Юрій Кушнер; стоять: Любомир Галуга, Василь Білан, Володимир Пилишенко, Христина Ковч та Василь Корнило.

Поклін героїням

„Краще вмерти стоячи, ніж жити на колінах..." — ця фраза стала девізою в Грузії в день незалежного від центру референдуму 31-го березня 1991 р. На канві нашого історичного шляху як же часто саме ця девіза — краще вмерти стоячи, ніж жити на колінах — була сповнювана синами і дочками українського народу. Пам'ять про тих, які віддавали життя „за друзі своя" тісно вплетена в нашу історичну пам'ять. Серед них багато, дуже багато жінок. Жінка оспівана, овіяна мріями, символ краси, принади, материнства, у XX цивілізованому віці була нещадно, брутально нищена. Місяць лютий, місяць жорстокого закатування Ольги Басараб став місяцем пам'яті. Поруч неї, знищеної польським окупантом, трагічне місце займає Олена Теліга, знищена гітлерівцями, і Алла Горська, знищена „невідомими", а як же знаним всім окупантом!

24 лютого 1991 р. у залі СУМА зібралася численна громада Чикаго, щоб разом з організаторками: Відділом ОЖ ОЧСУ ім. Оксани Мешко і Відділом ім. Алли Горської вшанувати пам'ять згаданих і легіони відомих та невідомих дівчат, жінок.

Святочну програму відкрила голова ОЖ ОЧСУ ім. О. Мешко Ольга Федак. Повертаючись до портретів згаданих жінок-героїнь, які були встановлені серед квітів на гарно прибраній сцені, згадала 500 невідомих героїнь із Кінгіру, героїку боротьби УПА і участь жінок у ній.

Зі святковим рефератом виступила Дарія Рихтицька з Дітройту. Вона представила героїзм українських жінок у двох площинах: перша у безпосередніх зіткненнях з ворогом — в боротьбі, тюрмі, таборах, а друга, у різних працях і обов'язках, які несла поруч мужа свого, часто заступаючи його. Жінок — державних діячок, дорадниць.

Зі слів реферату вирисовувалися портрети жінок великих, сильних індивідуальностей: княгиня Ольга, дочка Ярослава Мудрого — королева Франції, Марія Магдалина, мати гетьмана Івана Мазепи, що була його порадницею, жінки періоду козацьких воєн і боротьби, і жінка сучасного періоду. Вирисовувався ще інший портрет жінок, які через свою мистецько-поетичну працю творили героїчну епоху: „Плач Ярославни" з „Слова о полку Ігоревім" навіки вславив не тільки її, але ті далекі історичні часи.

Маруся Чурай своїми піснями-віршами, оспівуючи козацьку добу, причинилася до творення героїки тієї доби. А далі йшов перелік таких жінок як Леся Українка, Людмила Старицька-Черняхівська, мужність якої під час процесів СВУ і СУМ, в часи гоніння української інтелектуальної еліти була подиву гідна і призабута поетка, мучениця таборів, Ладя Могилянська.

Окрема увага була присвячена жінкам визвольних змагань, жінкам Усусусам, і Галицької Армії — геройська зв'язкова Віра Бабенко, О. Басараб. І в хронологічному порядку були згадані силюети жінок підпілля, арештованих у Львові 1941 року і замучених одиниць, арештованих в Києві (О. Теліга) й багато інших. А далі жінки — члени УГВР Дарія Ребет і Катерина Логуш, підпільниці і учасниці дій УПА Катруся Зарицька, Галина Дидик і багато інших, жінки-дружини підпільників. Реєстр закінчували жінки, активні в теперішньому відродженні України: ті, що відстоювали права Української Церкви голодівкою в Москві й ті, що є членами парляменту як Лариса Скорик. У підсумках поставлене питання, з яких джерел ці жінки черпали свою силу, наснагу, в чому таємниця їхнього геройства.

Дуже доброю точкою було мистецьке читання твору „Мати" невідомого автора. Цей поетичний твір читали на переміну Ганнуся Браєн, Марійка Дзвіник, Марійка Крутяк, Стефа Остапчук і Марійка Фіняк.

Приємно усвідомити факт, що це молоді жінки, народжені тут. Це членкині Відділу ОЖ ОЧСУ ім. Алли Горської. Їх голова М. Крутяк, яка вела святом, на початку програми відчитала молитву „Україно, свята мати героїв..."

Кінцевою точкою був мистецький виступ недавно прибулої зі Львова Олени Гірної. Вона заспівала на слова Лесі Українки „Слово, ти тверде як криця" (муз. Я. Степового), „Не співайте мені цеї пісні" Д. Січинського, „Веснівку" М. Шашкевича, „Про любов" власної композиції на слова Ліни Костенко, „Осінній день березами почався" власної композиції та ще одну власну композицію на слова І. Калинця, „Спи, дитино моя", муз. Людкевича. Тоді ще скрипковий концерт. В цілому знаменито акомпаньювала Надя Савин.

Це свято пам'яті було дуже старанно приготоване, достойно проведене, в атмосфері поваги і задуми, за що велике признання членкиням згаданих організацій і присутнім.

Ірина Камінська

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 28-го КВІТНЯ 1991 р.

Рочестер, Н. Й. Квартальні збори Б-ва св. Йосафата 217-го Відд., о год. 1-ій по пол. в школі св. Йосафата. Секретар буде збирати вкладки півгодини перед зборами і по зборах. — К. Марголич.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ПАРАНЯ ЛИХОЛАТ, член УНС Відд. 337-го Т-ва ім. Івана Франка в Балтиморі, Мд. померла 20-го грудня 1990 року на 69-му році життя. Нар 18-го вересня 1921 року в селі Щепоти, Україна. Членом УНС стала 1978 року. Залишила у смутку мужа Дмитра, сина Стефана, невістку Франю, внуків — Джесіку і Христофера, брата Василя на Україні. Похорон відбувся 24-го лютого 1990 року на цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Їй Пам'ять!

Остап Садовий, секр.

РОМАН ОЛІЙНИК, член УНС Відд. 497-го ім. М. Міхновського в Едмонтоні, Канада помер 27-го грудня 1990 року на 82-му році життя. Нар. 1908 року у Львові, Зах. Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Магдалину, синів Богдана і Юрія; доньок: Ірену і Надю з родинами. Похорон відбувся 31-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Канада.

Вічна Йому Пам"ять!

М. Наконечний, секр.

МИХАЙЛО БРІНКАЧ член УНС Відд. 171-го в Джерзі Ситі, Н. Дж. помер 3-го лютого 1991 року на 69-му році життя. Нар. 24-го липня 1921 року в Мнт Кармел, Па. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Мері і дочку Мері Павлину. Похорон відбувся 6-го лютого 1991 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Мнт. Кармел, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дженеві Куфта, секр.

АННА К. ЕНҐЕЛЬМЕН член УНС Відд. 287-го Т-ва „Сини України" в Джерзі Ситі, Н.Дж. померла 15-го грудня 1990 року на 73-му році життя. Нар. 15-го лютого 1917 року в Брістолю. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку сина Тому, 5 братів: Стефана, Івана, Волтера, Павла і Петра Кінашів; 2 сестри: Мері Адамчик і Петрисю Нюситі, внучку, племінників і племінниць. Похорон відбувся на цвинтарі в Брістолю.

Вічна Їй Пам'ять!

Дана Ясінська, секр.